

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਜੇ.

1952

ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕਾਲੜਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

June

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸੋਲਨ, - ਜਵਾਬਦਾਰ

1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 56

ਰਾਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ (1947 ਦਾ VII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਤੇ 31—ਨਿਯਮ 6, 12 ਅਤੇ 18—ਕੀ ਅਵੇਧ ਜਾਂ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ—ਨਿੱਜੀ ਦਿੱਖ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ—ਕੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ—ਆਰਟੀਕਲ 226—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ 18 ਨੂੰ ਸੀਨੇਟ ਦੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੇ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਚੰਦਰ।

ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) (f) ਅਧੀਨ ਉਪ ਧਾਰਾ (2)

ਕਾਫਰਾ ਹੈ

• ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਟਾਂਤਕ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਯਮ, ਯੂਨੀਵਰਸਲ, ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵੈਧ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ,

ਸੋਲਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (5) ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਜਾਂ ਉਪ-ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੰਡੀਕੇਟ, ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਦਿੱਖ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਸਿਰਫ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਬਦ “ਵਿਅਕਤੀ” ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸਿਬਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ (1), ਜੀ. ਏ. ਨਟੇਸਨ ਅਤੇ ਕੇ. ਬੀ. ਰਾਮਨਾਥਨ (2), ਆਰ. ਬਨਾਮ ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,

Jagdish
Chandar
Kalra
v.
The University
Of Punjab,
Solani.

ਅਤੇ *ਡੀਪਾ ਪਾਲ* ਬਨਾਮ *ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ* (4), ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

(a) *ਹੁਕਮਨਾਮੇ* ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਵੀਐਨਪੋਡੈਟ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 156
(2) ILR 40 ਮੈਡ. 125 ਤੇ ਪੀ. 142
(3) 93 ਈ.ਆਰ. 698
(4) 56 CWN 278

ਸਾਲ 1952 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ;

(b) ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ

(c) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਏਐਨ ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਲ.

RB ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ID ਦੁਆ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

Khosla J. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਰੁੱਧ *ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ* ਹੈ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਤੰਬਰ 1950 ਵਿੱਚ ਸੈਂਟਰ ਨੰਬਰ 1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਬੀਏ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। 25 ਸਤੰਬਰ 1950 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਪੇਪਰ ਬੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੁਝ ਪੇਪਰ ਜਾਂ ਨੋਟ ਦੇਖੇ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹਾਲ ਵਿਚ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਚੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਚੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1950, 1951 ਅਤੇ 1952 ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ *ਹੁਕਮਨਾਮਾ* ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੈਲਨ, ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 12 ^{ਐਸ ਏ} ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ, ਖੰਡ 1 ਦੇ ਪੰਨਾ 75 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 (1) (ਸੀ) ਅਤੇ (2) ਅਤੇ 31 (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। b) ਅਤੇ (c) ਐਕਟ ਦੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 33 'ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ (1) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਹੈ*, (2) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਹੈ* ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 12 ਅਤੇ 6 *ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ*। ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ (1) ਪੰਨਾ 75 'ਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ (2) ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ, ਖੰਡ 1 ਦੇ ਪੰਨਾ 33 'ਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵੈਧ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

Jagdish
Chandar
Kalra

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗਾ। ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) (f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਆਈਟਮ (f) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

31 (1) ਸੈਨੇਟ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਤਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। * * * * ,

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗਰੇਵਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 12 ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾ

(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ। ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪ-ਭਾਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ "ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ",

ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੇ Khosla

ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਈਟਮ (f) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। *ਸਮਰਾਟ* ਬਨਾਮ *ਸਿਬਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ* (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਨੇ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਵੀ "ਉਪਧਾਰਾ (1) * ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ। ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਪ-ਚੰਦਰ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਈਟਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟਾਇਲ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਕਾਕਾ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੀ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬੀਤਣ ਸੇਲਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ; ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਨਿਯਮ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ - ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਉਪਧਾਰਾ (1), ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ¹ ਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਉਲਟ - ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵੈਧ ਹੈ।

Jagdish Chandar Kalra v. The University of Punjab, Solan.

Khosla J.

ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 6 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡੈਂਟ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਸਟਿਸ ਭੰਡਾਰੀ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀ.ਐਲ. ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਡਾ: ਭੁਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਬ-

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਗਲਤ - ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇਸ਼ਨ ਹਾਲ ਨੋਟਸ ਜੋ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ. ਇਹ ਨੋਟ ਉਸਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਠੀਕ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ* ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ। ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਦਿੱਖ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਨੁਕਸਾਨ ਸਿਰਫ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਰਿੱਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

Harnam Singh J. ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਮੈਂ ਖੋਸਲਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ; ਜੇ., ਪਰ ਕੇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋੜਨਾ

ਸ੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕਾਲੜਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬੈਚਲਰ ਆਫ ਆਰਟਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੁਕਮ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 1952

ਈ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। ਸਤੰਬਰ 1950 ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬੈਚਲਰ ਆਫ ਆਰਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਬੈਠਾ। 25 ਸਤੰਬਰ 1950 ਨੂੰ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੰਬਰ 1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਪੇਪਰ ਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਆਈ.ਗੁਲਾਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਬਾਗਈ ਉਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸਨ। 25 ਸਤੰਬਰ 1950 ਨੂੰ, ਨਿਗਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਕੇ. ਲਾਲਵਾਨੀ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਏ ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ, ਕਦੇ ਵੀ, ਸ੍ਰੀ ਲਾਲਵਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਸ੍ਰੀ ਲਾਲਵਾਨੀ ਦੇ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੈਨ ਦੀ ਨਿਬ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਮਿਸਟਰ

Jagdish Chandar Kalra v. The University of Punjab, Solan.

Harnam Singh J.

ਲਾਲਵਾਨੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਆਈ.ਗੁਲਾਟੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਬਾਗੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਹੇਠਾਂ ਪਏ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਆਈ. ਗੁਲਾਟੀ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰੀ- ਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਬੀ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ, ਇਹ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ:-

“ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਦਾਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ? ਸਟੈਚੂਟ ਆਫ ਵੈਸਟਮਿਨਿਸਟਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?”

ਐਪ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਟੇਬਲ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਕਿਤਾਬ “ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ” ਦੇ ਪੰਨੇ ਨੰਬਰ 211, 212, 229, 230, 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 234 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 8 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

- “ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਪੰਜ ਜੱਜ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ-
- ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਅਤੇ ਹੋਲਡ
- ” * ਚੰਗੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਫਤਰ?”

ਜਗਦੀਸ਼ ਨਾਓ ਅੱਗੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ

ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ

ਥੀ ਧਾਰਾ 20 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੋਲਨ। ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ

ਹਰਨਣ ਸਿੰਘ ਨੇ 12 ਅਤੇ 18 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ PP ^ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜੇ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 ਹੇਠ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਪਰ, ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਨੋਟ ਤੋਂ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਬੈਚਲਰ ਆਫ ਆਰਟਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਾਲ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 18 ਹੇਠ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੈਚਲਰ ਆਫ ਆਰਟਸ

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ, 1950 ਤੋਂ 1952 ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ, ਪਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ^

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ- ਟਿਊਸ਼ਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਫਲੇਸ਼ਨ 12 ਅਤੇ 18 ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ 1947 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ VII ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ 17 ਸੂਚੀ II, ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸੂਚੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935, ਨੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ 1947 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ VII ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ/?^ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੁਦਰਤ ਕਾਲਰਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ?

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ^{Vi ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ} ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 (1) ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸੋਲਨ।

"226. (1) ਧਾਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਾਰਪਸ, ਆਦੇਸ਼, ਮਨਾਹੀ, ਕੋਓ ਵਾਰੰਟ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ "

ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਰ ਹੈ,| ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ, * ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ * ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ ਐਕਟ, 1897 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (39), "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਹਰੀ ਦੇ body ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 367 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ ਐਕਟ, 1897, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ b^ *ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ.! ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ *ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਗਮ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ। ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਮੇਲਡਮਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ^

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਗਦੀਸ਼ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ 1877 ਦੀ ਧਾਰਾ 45. ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕਾ'ਰਾ' ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਐਕਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਲਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ।

ਨਟੇਸਨ ਅਤੇ ਕੇਬੀ ਰਾਮਨਾਥਨ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ -

"ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਉੱਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਕਰਤੱਵ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰਤੱਵ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਜੋ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ. ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦਲੀਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਲਾਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਧਾਰਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅਲਵਿਦਾ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰੀਵ ਹਨ। ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦੋਵਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਜ਼ਟਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੈਬਰਿਜ ਵਿਚ ਆਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (1), ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤ 01 ਮਾਈਆਮਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।

Jagdish
Chandar
Kalra
v.
The University
of Punjab,
Solam.

ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (2) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ 12 ਅਤੇ 18 ਨੂੰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜੇ ਸੈਨੇਟ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ the ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਂਸ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਸੈਨੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਡਿਪਲੋਮੇ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਟਾਈਟਲ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮੇ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਕੋਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(2)(f) ਸੈਨੇਟ ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

Jagdish Chandar Kalra v. The University of Punjab, Solan.

ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ to Quito ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, make of ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਡਿਪਲੋਮੇ, ਲਾਇਸੈਂਸ, they dealing ਟਾਈਟਲ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨੇਟ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31(1) ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੈਨੇਟ ਨਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ 12 ਅਤੇ 18. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ

ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ UI ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਾਈਨ University ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ।

Harnam Singh J.

ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 12 ਅਤੇ 18 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 (2) (ਐਫ) ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸਿਬਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਾਦ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਬੈਕਰਟਨ ਨੇ ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ-

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ; ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਨਿਯਮ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਖੁੱਲੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। "

ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 156 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 12 ਅਤੇ 18 ਸਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"6. ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ Jagdish 'ਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚ Chanda ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ, ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ Kalra ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜੇਕਰ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ

ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀ-ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਪੰਜਾਬ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਰਨਾਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਕਮੇਟੀ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰ-ਏਆਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ

ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ

Jagdish
Chanda
for
Kalen

ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਮੇਟੀ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕੇਸ. ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।"

ਸਧਾਰਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਸਿੰਡੀ ਕੈਟ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 234 ਤੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ "ਰਾਜਨੀਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਸਾਨ", ਜੋ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲਵਾਨੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ, ਸ੍ਰੀ ਲਾਲਵਾਨੀ ਦੇ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦੀ ਨਿਬ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 18 ਤਹਿਤ ਵੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ

ਜਗਦੀਸ਼ ਐਕਟ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਆਲੜਾ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜੇ. 115 ਕੀ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ

ਇੱਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ. ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੀਪਾ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (1) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ, ਸ੍ਰੀ ਗਰੋਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਦਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ - ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੈ। 56 CWN 278 ਵਿੱਚ ਬੋਸ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ-

ਇਮਤਿਹਾਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਇਨਵੀਜ਼ੀਲੇਟਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। . ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰੀਖਿਅਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ * ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਪੱਖੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ।"

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲਵਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇਸ਼ਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ 56 ਵਿਚ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ CWN 278 ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਲਨ, ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਫਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਦਰਅਸਲ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰੀਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

PL NJ AB ਸੀਰੀਜ਼

LVOL. VI

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
 ' ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕਾਲੜਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਲਾਗੂ
 ਕੋਟ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਿੱਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 56 ਸੋਲਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
 ਜੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ